

CREU • CYMUNEDAU • GWYRDD

GWYRDDI

COMMUNITY • CLIMATE • ACTION

**CYNLLUN GWEITHREDU HINSAWDD CYMUNEDOL
DYFFRYN NANTLLE**

> CYNNWYS

Cefndir.....	4
Canllawiau Gweithredu.....	5
Gweithredoedd.....	6
Gwybodaeth Bellach.....	12

> CEFNDIR

Mae'r Cynllun Gweithredu hwn wedi ei lunio gan drigolion o Ddyffryn Nantlle a ddaeth at ei gilydd mewn Cynulliad Cymunedol ar yr Hinsawdd rhwng Mehefin 2022 a Ionawr 2023.

GwyrddNi, mudiad gweithredu ar newid hinsawdd fu'n trefnu a hwyluso'r Cynulliadau mewn cydweithrediad ac Yr Orsaf, ein partner lleol yn Nyffryn Nantlle. Arianwyd y gwaith gan Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol.

Cynhaliwyd rhaglen addysg mewn ysgolion lleol a phedair sesiwn gyda'r aelodau yn y gymuned er mwyn dysgu, rhannu a thrafod cyn cydweithio i ateb y cwestiwn: Sut allwn ni yn Nyffryn Nantlle ymateb yn lleol i Newid Hinsawdd?

Mae'r atebion i'w gweld yn y Cynllun Gweithredu hwn. Mae gwahoddiad nawr i unrhyw un o'r ardal sydd â diddordeb i ymuno ar y daith i wireddu'r syniadau hyn.

> CANLLAWIAU GWEITHREDU

Cyn i chi ddarllen y syniadau gweithredu, dyma'r pum canllaw gweithredu a luniwyd gan aelodau'r Cynulliad:

1. Lle mae effaith ar yr iaith Gymraeg, dylai fod yr effaith hwnnw yn un positif
2. Dylai pob gweithred fod yn gynaliadwy yn gymdeithasol, economaidd, ac amgylcheddol
3. Dylai pob gweithred fod yn hunan-gynhaliol
4. Dylai cynyddu lle i bobl a natur fod yn ganolog i bob gweithred
5. Dylid ymgysylltu'n gadarnhaol gyda'r gymuned, er mwyn newid y naratif o gwmpas cynaliadwyedd amgylcheddol, er mwyn bod yn ddiwylliannol gynhwysol, i gofleidio amrywiaeth ac i annog mewnbnw pobl ifanc, a phobl gyda rhinweddau gwarchodedig eraill

> GWEITHREDOEDD

Y Syniad

CARTREFI CLYD, GWELL, YN NYFFRYN NANTLLE

Manylion

Codi safon tai - hen a newydd - yn cynnwys ynni

Creu canllawiau safon tai lleol (hen a newydd); trwy wneud ymchwil, trafod efo trigolion, datblygwyr, Cymdeithasau tai, Llywodraeth Leol a chenedlaethol. Yna annog pobl i fabwysiadu'r canllawiau.

Gweithio efo'r Ganolfan Ddatgarboneiddio i sgilio pobl a chwmnïau, creu cartrefi arddangos efo engreifftiau o dechnoleg wahanol, creu rhaglen addysg.

Creu cynllun i hyrwyddo'r rhaglenni ariannu, a cheisio denu rhaglen deledu

Effaith

Llai o ddibyniaeth ar danwyddau ffossil

Lleihau defnydd ynni

Gwytnwch ynni

Pobl yn iachach, ac yn defnyddio llai

Gwell i fioamrywiaeth

Byddwn yn ffendio iaith sy'n cysylltu â phobl

Camau Nesaf

Sefydlu gwasanaeth cyngor sy'n gysylltiedig efo'r argyfwng costau byw, yn cynnwys dosbarthu mesurau syml.

Sefydlu perthynas gyda'r Ganolfan Dadgarboneiddio, Cyngor Gwynedd a chymdeithasau tai, i hyrwyddo gwasanaeth cyngor ynni ac ôl-osod.

Hyrwyddo enghreifftiau o fesurau sydd wedi gweithio, a rhoi cyngor di-duedd am yr opsiynau.

Adeiladu ymddiried rhwng trigolion a darparwyr.

> GWEITHREDOEDD

Y Syniad

BWYDO DYFFRYN NANTLLE

CWT PICLO

Manylion

Cynhyrchu - Cadw - Coginio: o'r plot i'r plat

Cynhyrchu: Lleiniau ym mhob pentref, dysgu pawb i gynhyrchu a thyfu bwyd, a gwerthu a rhannu

Cadw: bragu, piclo, jamio, sychu, mygu - dysgu a rhannu'r sgiliau

Coginio: dysgu pawb, hybu iechyd a lles, sgiliau coginio'n rhad, ryseitiau a llyfrau, pantri - storfa rannu, iechyd a diogelwch bwyd

Hybu cydweithio rhwng pentrefi, a rhwng mentrau sydd eisoes yn bodoli yn yr ardal

Creu gofod i hwyluso addysg a chynhyrchiant o draddodiadau cadw bwyd hen a newydd

Sefydlu grwp bach 'piclo' sydd eisieu dysgu gan arbenigwyr a mentrau cadw bwyd

Creu gofod i ddysgu ac arbrofi efo'n gilydd.

Eirioli dros fwyta'n lleol ac yn iach, a buddion iechyd perfedd

Byddai'r gobeithion hir dymor yn cynnwys creu cwmni budd cymunedol a denu plant i astudio gwyddoniaeth a microfiolog.

Effaith

Gweithredu yn lleol yn arbed milltiroedd bwyd

Codi ymwybyddiaeth a newid agweddau

Creu profiadau cymdeithasol a thrawsgenedlaethol

Lleihau gwastraff

Hybu economi lleol a cylchol, a hunangynhaliath.

Lleihau gwastraff bwyd

Cadw bwyd yn lleol felly'n lleihau milltiroedd bwyd

Diogelu systemau bwyd wrth i'r hinsawdd newid

Cymuned iach, fwy gwydn

Camau Nesaf

Cefnogi Hwb Bwyd Yr Orsaf.

Cefnogi Pantri Cymunedol Yr Orsaf - dosbarthu bwyd, cyrsiau coginio ayyb.

Datblygu'r Farchnad Cynhyrchwyr Lleol.

Datblygu rhandiroedd mewn pentrefi lle mae nhw eu heisiau.

Cefnogi'r grŵp cwt piclo i ddatblygu'r syniad, canfod cartref, ffurfio yn gyfreithiol.

Helpu'r cwt piclo i lansio'r prosiect.

Creu cyswllt efo Prosiect Hwb Bwyd Yr Orsaf.

> GWEITHREDOEDD

Y Syniad

YNNI
CYMUNEDOL

Manylion

Cynhyrchu ynni adnewyddadwy at ddefnydd a budd lleol

Ymchwil - beth yw'r adnoddau sydd ar gael i gynhyrchu egni, beth yw'r cyfleoedd, pa ymchwil sy'n bodoli eisoes, pa brosiectau ynni sy'n bodoli eisoes, beth yw'r ol troed egni, pwy all weithio gyda ni, a pa gyllid sydd ar gael?

Ymgysylltu: cysylltu efo Ynni Lleu, cysylltu efo sefydliadau sy'n bodoli eisoes, a chysylltu efo y gymuned leol a rhanddeiliaid

Rhaid cysylltu y prosiect ynni i'r prosiect cartrefi er mwyn lleihau defnydd ynni

Effaith

Lleihau ôl-troed carbon a defnydd o danwydd ffosil

Cynyddu egni cymunedol lleol

Gwarchod rhag newidiadau sydyn ym mhris egni

Cynyddu ymwybyddiaeth o ddefnydd egni, gan arwain at newid ymddygiad

Ased ariannol, dan berchnogaeth gymunedol, a all gael ei ddefnyddio er budd lleol

Lleihau pris egni

Camau Nesaf

Ymchwil ar greu grid ynni lleol - adnabod y cyfleoedd, partneiriaid ayyb.

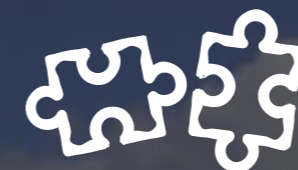
Edrych ar enghreffftiau llwyddiannus gridiau lleol, a defnyddio'r profiad i ddatblygu cynllun i'r Dyffryn.

Mapio safleoedd potensial i greu ynni cymunedol.

Datblygu'r cyfleoedd gorau fel mentrau cymunedol.

> GWEITHREDOEDD

Y Syniad

GWEITHRE-
DOEDD
DYFFRYN
NANTLLE

Manylion

Sefydlu a chynnal gwefan ac arwyddion gweledol yn hyrwyddo a chysylltu mentrau cymunedol gwyrdd yn Nyffryn Nantlle

Effaith

Cysylltu sefydliadau a mentrau lleol

Creu a chryfhau tir cyffredin rhwng gweithredu gwyrdd

Rhoi sylw i'r gwaith sy'n digwydd yn barod

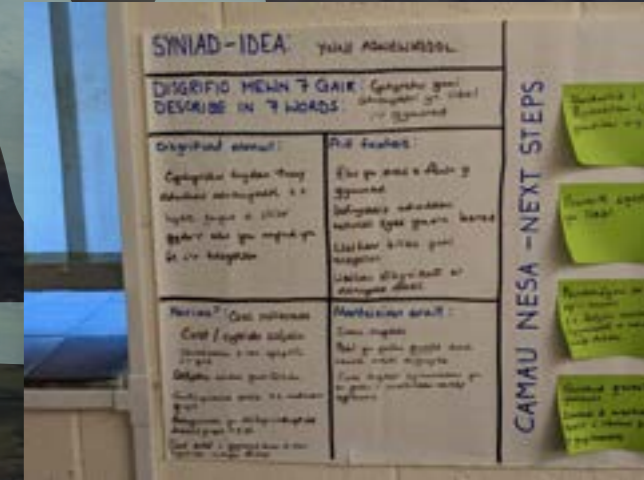
Rhannu cyngor

Camau Nesaf

Mapio sefydliadau a mentrau presenol

Gweithio gydag Ysgolion Lleol er mwyn dylunio logo trawiadol.

Ymchwil i ddarparwyr gwefannau.

> GWYBODAETH BELLACH

CREU • CYMUNEDAU • GWYRDD
GWYRDDNI
COMMUNITY • CLIMATE • ACTION

Cefnogi a Chysylltu

Diolch i chi am ddarllen Cynllun Gweithredu Hinsawdd Cymunedol Dyffryn Nantlle. Gobeithio ei fod wedi sbarduno awydd i weithredu! Os hoffech chi ddysgu mwy am y syniadau sydd yn y Cynllun yma, neu eu cefnogi mewn unrhyw ffordd, cysylltwch heddiw: nantlle@gwyreddni.cymru. Byddwn yn falch iawn o glywed gennych ac yn croesawu eich cefnogaeth.

Adroddiad Llawn

Os hoffech gael trosolwg mwy manwl o broses gynulliadol GwyreddNi, y mudiad, partneriaid y bum ardal, y rhaglen addysg a llawer mwy ewch i:

<https://www.gwyreddni.cymru/yinglyn-a-gwyreddni/>

Cynlluniau Gweithredu

Gallwch weld Cynlluniau Gweithredu holl ardaloedd GwyreddNi yma:

<https://www.gwyreddni.cymru/cynlluniau-gweithredu/>

I ymuno a rhestr bostio'r ardal - anfonwch ebost at nantlle@gwyreddni.cymru

CREU • CYMUNEDAU • GWYRDD
GWYRDDNI
COMMUNITY • CLIMATE • ACTION

Datblygiadau Egni Gwledig

